

The Diak logo is located in the top right corner of the page. It consists of the word "Diak" in a bold, pink, sans-serif font. The letter "i" has a small white dot, and the letter "k" has a small white crossbar. The background of the page features a large, abstract graphic of overlapping pink and white curved shapes.

Onni Uotila
Mahad Yusuf

Diakonia-ammattikorkeakoulu
Sosiaali- ja terveysalan ammattikorkeakoulututkinto
Sairaanhoitaja (AMK), 210 op
Opinnäytetyö, 2022

MONIAMMATILLINEN YHTEISTYÖ SAIRAAN- HOITAJANA

TIIVISTELMÄ

Onni Uotila & Mahad Yusuf
Moniammatillinen yhteistyö sairaanhoitajana
Sivut 28 ja liitteet 3
Syksy, 2022
Diakonia-ammattikorkeakoulu
Sosiaali- ja terveysalan AMK-tutkinto
Sairaanhoitaja (AMK)

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli selvittää, miten moniammatillinen yhteistyö näyttäytyy sairaanhoitajan työssä sekä mitä se sairaanhoitajalta edellyttää. Opinnäytetyömme tavoitteena oli tutkimuksemme avulla kerätä tietoa aiheestamme produktiotamme varten, joka toteutettiin yhteistyössä OHJY- hankkeen kanssa. Tarkoituksenamme oli Powerpoint-esitystä hyödyntäen pitää tiimityötä ja sen edellyttämiä vuorovaikutustaitoja käsittelevä luento Helsingin Diakonia-ammattikorkeakoulussa syksyllä 2022 aloittaville sairaanhoitajaopiskelijoille. Produktioomme johtavaa tutkimusta johdatteli kaksi tutkimuskysymystä: Millaista moniammatillista yhteistyötä sairaanhoitaja tekee? Mitä moniammatillinen yhteistyö edellyttää sairaanhoitajalta?

Tutkimuksemme keskeiset käsitteet rakentuivat moniammatillisuuden käsitteen ympärille keskittyen sairaanhoitajan työnkuvaan, onnistuneen tiimityön edellyttämiin vuorovaikutustaitoihin sekä moniammatillisen yhteistyön hyötyihin. Tutkimuksen tiedonhaku toteutettiin sähköisistä tietokannoista Finna sekä Google Scholar. Tutkimukseen valikoitui yhdeksän aineistoa, jotka oli julkaistu aikavälillä 2010–2022. Näistä kahdeksan oli suomenkielisiä ja yksi oli englanninkielinen. Kriittisesti ja huolellisesti käsitellyn aineiston tuli vastata tutkimuskysymyksiimme.

Keräämämme aineiston perusteella sairaanhoitaja tekee ammattirajat ylittävää moniammatillista yhteistyötä osana erilaisia tiimejä, joissa sairaanhoitaja toimii hoitotyön asiantuntijana sekä konsultoi muiden ammattiryhmien asiantuntijoita. Sairaanhoitajan työssä moniammatillisuus edellyttää lisäksi yhteistyötä asiakkaan, heidän läheistensä sekä kollegojen kanssa. Moniammatillinen toiminta on ongelmanratkaisu sekä reflektiokeskeistä. Moniammatillinen yhteistyö edellyttää sairaanhoitajalta tiimityö-, ongelmanratkaisu-, vuorovaikutus-, kommunikointi- ja sosiaalisia taitoja sekä aktiivisuutta jatkuvasti kehittää omaa ja yhteisön toimintaa kunnioittaen muiden tiimissä työskentelevien ammattiryhmien asiantuntijuutta.

Asiasanat: moniammatillisuus, yhteistyö, sairaanhoitaja

ABSTRACT

Onni Uotila & Mahad Yusuf
Multiprofessional cooperation of nurses
Pages 28 and 3 appendices
Autumn, 2022
Diaconia University of Applied Sciences
Bachelor's Degree in Health Care
Registered Nurse

The aim of this thesis was to find out, how multi-professional cooperation is shown in nurse's work and what it requires from the nurse. In addition, the aim was to implement and hold a lecture in cooperation with the OHJY project about teamwork and the interaction skills required for it for nursing students starting in the Autumn of 2022 at Helsinki Diaconia University of Applied Sciences. The focus was on two research questions: What kind of multi-professional cooperation does a nurse do? What does multi-professional cooperation require of a nurse?

As a research method in our thesis, we used a descriptive literature review. The key concepts were built around the concept of multi-professionalism, focusing on the nurse's job description, the interaction skills required for successful teamwork, and the benefits of multi-professional collaboration. The data search for the study was carried out from the electronic databases Finna and Google Scholar. Nine materials published in the period 2010–2022 were selected for the study. Of these, eight were Finnish-speaking and one was English-speaking. Critically and carefully processed material had to answer our research questions.

Based on the material of the literature review, the nurse's work was both cross-over collaboration and multi-professional cooperation as part of various teams, where the nurse acts as an expert in nursing and consults experts from other professional groups. In a nurse's work, multi-professionalism also requires joined work with the client, their loved ones, and colleagues. Multi-professional activity is problem-solving and reflection oriented. Multi-professional cooperation requires the nurse to have teamwork, problem-solving, interaction, communication, and social skills, as well as the activity to constantly develop own and community activities while respecting the expertise of other professional groups working in the team.

Keywords: multi-professionalism, cooperation, nurse

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	4
2 SAIRAAHOITAJA YHTEISTYÖSSÄ MUIDEN AMMATTIRYHMIEN KANSSA	5
2.1 Moniammatillisuus sosiaali- ja terveysalalla	5
2.2 Moniammatillisen yhteistyön hyödyt	7
2.3 Sairaanhoitajan työnkuva	8
2.4 Moniammatillisuus sairaanhoitajan työssä	9
2.5 Moniammatillisuus osana sairaanhoitajan opintoja	10
2.6 Sairaanhoitajan työhön sisältyvä tiimityö	12
2.7 Onnistuneen tiimityön edellyttämät vuorovaikutustaidot	13
3 OPINNÄYTETYÖN TARKOITUS, TAVOITTEET SEKÄ TUTKIMUSKYSYMYKSET	14
4 TUTKIMUSMENETELMÄ, AINEISTON KERUU- JA KÄSITTELY	15
4.1 Kuvaileva kirjallisuuskatsaus	15
4.2 Aineiston valinta	16
4.3 Aineiston käsittely	18
5 PRODUKTIO YHTEISTYÖSSÄ OHJY-HANKKEEN KANSSA	20
5.1 Suunnitelma oppitunnin toteutuksesta	20
5.2 Johtopäätökset oppitunnin peruuntumisesta	21
5.3 Diaesityksen sisältö	22
6 POHDINTA	23
6.1 Luotettavuus	23
6.2 Eettisyys	24
6.3 Ammatillinen kasvu	25
6.4 Jatkotutkimusehdotukset	26
LÄHTEET	27
LIITE 1. Tietokannat, tiedonhaku ja tulokset	29

LIITE 2. Aineiston esittely	30
Liite 3. Tiimityö ja vuorovaikutus diaesitys	32

1 JOHDANTO

Kiinnostus moniammatillisuuden käsitteeseen sosiaali- ja terveysalalla on lisääntynyt globaalisti viimeisen kahden vuosikymmenen aikana. Potilastyössä kohdataan nykyään yhä monimutkaisempia ongelmia, ja ammattilaiset ovat niiden ratkaisemisessa väistämättä entistä riippuvaisempia toisistaan. (Isoherranen, 2012, s. 29–30.) Moniammatillisessa yhteistyössä korostuu eri ammattiryhmien tietojen ja taitojen yhdistäminen ja vastuun jakaminen. (Isoherranen, 2012, s. 21.) Asiakslähtöisen työn edellytys on mahdollisimman kokonaisvaltaisen kuvan rakentaminen asiakkaan tilanteesta (Niemi, 2016, s. 48).

Sairaanhoitajan, ja muiden sosiaali- ja terveysalan ammattilaisten työssä tarvitaan yhteistyötä ja yhteydenpitoa monella tasolla ja monella tavalla (Kumpulainen, 2020, s. 23). Onnistunut ja tehokas tiimityö nähdään tärkeäksi tuottaessa korkeatasoista potilashoitoa. Sen on todettu myös parantavan esimerkiksi henkilökunnan moraalia ja lisäävän potilasturvallisuutta. (Markkola, 2013, s. 22–23.) Sosiaali- ja terveysalan yleisiin taitoihin luetaan ongelmanratkaisu, tiimityö-, johtamis-, projektityöskentely-, kehittämis- ja ohjaustaidot, jotka ovat edellytyksenä moniammatilliselle yhteistyölle. (Katajamäki, 2010.) Nämä sosiaali- ja terveysalan yleiset taidot ovat sairaanhoitajakoulutuksemme aikana olleet jatkuvasti läsnä sekä harjoittelupaikoissa että opetuksessa.

Opinnäytetyömme aiheeksi valikoitui moniammatillisuus. Moniammatillisuus on käsitteenä laaja, joten rajasimme aiheemme moniammatillisuuteen sairaanhoitajan työssä. Tutkimuksemme tavoitteena on selvittää, miten moniammatillisuus ilmenee sairaanhoitajan työssä ja minkälaisia ammatillisia ominaisuuksia se sairaanhoitajalta edellyttää. Moniammatillisen yhteistyön merkitystä ja sen toteuttamisen tärkeyttä sosiaali- ja terveydenhuollon työssä perustellaan monesta eri näkökulmasta, ainakin esim. asiakkaan, työntekijän, sosiaali- ja terveyspalvelujärjestelmän, yleisen työelämän kehityksen ja osaamisvaatimusten tai lainsäädännön näkökulmista. Näiden kautta perustellaan myös moniammatillisen yhteistyön tutkimisen tärkeyttä. (Helin, 2016, s. 6.)

2 SAIRAANHOITAJA YHTEISTYÖSSÄ MUIDEN AMMATTIRYHMIEN KANSSA

2.1 Moniammatillisuus sosiaali- ja terveysalalla

Isoherranen (2012, s. 14) kertoo väitöskirjassaan moniammatillisuuden olevan kokonaisuuksien ymmärtämistä, joka vaatii terveysalalla usean eri tieteen näkökulmaa ja systemaattista orientaatiota. Moniammatillisessa yhteistyössä sosiaali- ja terveysalalla asiantuntijan asema ja rooli määrittyy joustavasti sekä sovitusti. Asiantuntijoiden roolitukset ja aseman määrittäminen täytyy tehdä tiimityön vaatimusten pohjalta, ammattilaisten osaaminen ja motivaatio huomioiden. (Isoherranen, 2012, s. 115.) Tutkimuksessaan Isoherranen (2012, s. 118) korostaa moniammatillisen yhteistyön tärkeyttä iäkkäiden potilaiden hoidossa, sillä iäkkäät potilaat ovat usein monisairaita, jolloin potilaan oma vastuu sairauden hoidossa voi jäädä vähäiseksi. Moniammatillisessa yhteistyössä ylitetään ammatillisia roolirajoja, jolloin on tärkeä huomioida, ettei yksi ammattiryhmä ylikuormitu (Isoherranen, 2012, s. 114).

Potilastyössä kasvavat yhä monimutkaisemmat ongelmat vaativat ratkaisuttamiseksi ammattilaisilta toisistaan riippuvaista yhteistyötä. Pääallekkäisestä ja ristiriitaisuuksia sisältävästä työskentelystä seuraa usein sekaannusta ja tehottomuutta. (Isoherranen, 2012, s. 29–30.) Tämän kaltainen tilanne heikentää varmasti osaltaan potilaan hoitoa sekä huonontaa työilmapiiriä. Ihmiskunnan evoluution kannalta merkittävä ominaisuus ja hyvin keskeinen tekijä ihmisen kehityksessä on kyky tehdä yhteistyötä. Yhteistyössä pyritään yhteiseen tavoitteeseen onnistuneesti ja tehokkaasti, jolloin sen avulla voidaan saada palkitsevia kokemuksia. Yhteistyön sujumisessa korostuvat vuorovaikutus ja sosiaaliset suhteet. (Kumpulainen, 2020, s. 12.)

Mahdollisimman kokonaisvaltaisen kuvan rakentaminen asiakkaan/potilaan tilanteesta on edellytys asiakaslähtöiselle työlle. Asiantuntijat ovat aikaisemmin tehneet rinnakkaistyötä erillään toisistaan, eikä heillä ei välttämättä ole ollut yhteistä käsitystä potilaan hoidollisista tavoitteista lääketieteen keskittyessä paranemista

edistäviin interventioihin. Tämä on osaltaan vaikeuttanut yhteisen kielen löytämistä tiedon kokoamiseksi vaatien osallistujilta vuorovaikutustaitojen kehittämisen lisäksi sekä organisatorisia sekä verkostoiden rakenteellisia uudistuksia. Moniammatillisessa yhteistyössä onnistuakseen vaaditaan myös asiantuntijoiden roolien uudelleen määrittelyä. (Niemi, 2016, s. 48.)

Sosiaali- ja terveysalalla on jo pitkään vallinnut yksintyöskentelyn kulttuuri, joka on muodostunut ammatillisesta eriytymisestä sekä töiden jakautumisesta. Eri työntekijäryhmillä on usein omia ammattiryhmäkohtaisia osakulttuureja, jotka saattavat vaikuttaa yhteistyön tekemiseen ja toteutumiseen. Toisin sanoen ammatillisten ryhmien kulttuuriset piirteet vaikuttavat suoraan ammattiryhmien väliseen yhteistyöhön. Yhteistyöryhmissä muodostuvat omat erilliset organisaatio- tai osakulttuurit, joiden myötä työntekijä tasapainoilee yhtäaikaisesti ainakin kahdessa eri osakulttuurissa. (Helin 2016, s. 11.)

Käsitteenä moniammatillisuus on luonteeltaan sekä yksilöllinen että yhteisöllinen. Yhteisöllisenä käsitteenä moniammatillisuus kuvataan yhteisön ja sen jäsenten monimuotoiseksi vuorovaikutukseksi sekä yhteisön jäsenten tuottamaksi osaa- miseksi. Yksilön näkökulmasta moniammatillisuus tarkoittaa sosiaali- ja terveys- alan yleisiä taitoja, jotka ovat osana moniammatillisuuden edellyttämää päte- vyyttä. Näitä yleisiä taitoja ovat ongelmanratkaisu, tiimityö-, johtamis-, projekti- työskentely-, kehittämis- ja ohjaustaidot. Yksilötason erilaiset vuorovaikutustaidot sekä asenteet ja tunteet liittyvät näihin taitoihin olennaisesti. (Katajamäki, 2010.)

Organisaation työkuulttuurilla on vaikutusta myös siihen, keiden kanssa ja millaista moniammatillista yhteistyötä tehdään. Organisaatiokulttuuri ilmenee kulttuurin ytimen eli syvätason muodostavissa perusoletuksissa. Nämä ovat vakiintuneita uskomuksia ja käsityksiä ihmisestä ja hänen suhteestaan ympäristöön. Yhteis- työkäytäntöjä tarkasteltaessa perusoletukset näyttäytyvät organisaation jäsenten käsityksissä yhteistyön tavoitteista, omasta työstään, ammatti-identiteetistä ja asiantuntijoiden välisestä yhteistyöstä. (Helin, 2016, s. 11.)

Moniammatillisesti toimivissa tiimeissä on asiantuntijoiden välillä keskinäistä tu- kea ja luottamusta. Tiimissä kehittyy sosiaalista pääomaa, joka edistää työssä

jaksamista. Moniammatillinen yhteistyö käsitetään prosessina, jossa kaksi tai useampaa ammattilaista ovat yhteisen ongelman äärellä. Ammatillaiset ovat valmiita jakamaan tietämyksensä tasavertaisesti toistensa kanssa ja kunnioittamaan toisten mielipiteitä. Potilaan tarpeet ovat toiminnan keskiössä ja ammattilaisten yhteistyö on suunnitelmallista. (Isoherranen, 2012, s. 21.)

2.2 Moniammatillisen yhteistyön hyödyt

Moniammatillinen yhteistyö hyödyttää eri tavoin yhteistyön eri osapuolia. Osapuoliksi yhteistyössä voidaan määrittää asiakas, yhteistyötä tekevä ammattilainen sekä organisaatio tai palvelun tuottaja. Onnistunut moniammatillinen yhteistyö kuvautuu asiakasnäkökulmasta tarkasteltaessa asiakkaan edun toteutumista vahvistavana toimintana. Tällöin yhteistyö tuottaa asiakkaalle tavoiteltuja asioita ollen asiakaskeskeistä. (Helin, 2016, s. 77.) Moniammatillisessa yhteistyössä onnistumista voidaan tarkastella kahdesta näkökulmasta, joko palvelun tuottajan näkökulmasta tai työntekijän näkökulmasta. Palvelun tuottajan näkökulmasta tarkasteltaessa onnistuneella moniammatillisella yhteistyöllä toteutetaan organisaation tavoitteita, kun taas työntekijän näkökulmasta katsoessa onnistunut yhteistyö tuottaa työssä hyötyjä, jotka ovat työntekijän kokemia positiivisia asioita ja ammatillista kehittymistä. (Helin 2016, s. 77.)

Työntekijätasolla onnistuminen voi olla myös toiminnan osallisten kokemukseen ja oman työn onnistumiseen liittyvä asia, esimerkiksi työntekijöiden mieltämä toivottu lopputulos. Kokemuksellisena onnistuminen voi näyttäytyä esim. myönteisen palautteen kautta saavutettuna hyvänolon tunteena. Asiakkailta saatu kiitos tai myönteinen palaute voi olla työntekijälle selkeä signaali onnistumisesta. (Helin, 2016, s. 21.) Vaikutukset ammattiryhmien ja ammattialojen välisestä yhteistyöstä ovat hyödyllisiä niin potilaalle, organisaatiolle kuin terveydenhuollon tuottajillekin (Markkola, 2013, s. 23). Moniammatillisen tiimityömallin nähdään myös lisäävän yhteishenkeä työpaikoilla, soveltuvan hyvin vastaanotto toimintaan ja hyödyttävän myös potilaita (Sulkakoski, 2016, s. 11).

Onnistunut ja tehokas tiimityö on todistetusti erittäin tärkeää tuottaessa korkeatasoista potilashoitoa. Sen on todettu myös parantavan esimerkiksi henkilökunnan moraalialia ja lisäävän potilasturvallisuutta. Myös potilaan hoidon tulokset ovat suorassa vaikutuksessa ammattiryhmien välisestä yhteistyöstä. Ammattiryhmien välinen yhteistyö vaikuttaa myös asiantuntijoiden työtyytyväisyyteen ja tiimin jäsenten henkiseen terveyteen positiivisesti. (Markkola, 2013, s. 22–23.)

Nykypäivän teknologian kehittyessä tiedon kokoamiseen ja siirtämiseen on käytössä välineitä, joita ei aikaisemmin vielä ollut. Moniammatillinen yhteistyö nähdään tässä välineenä saada tieto joustavasti kaikkien sitä tarvitsevien käyttöön, mikä taas korreloituu laadukkaampaan ja tehokkaampaan hoitoon. (Isoherranen, 2012, s. 30.) Moniammatillisen yhteistyön merkitystä ja sen toteuttamisen tärkeyttä sosiaali- ja terveydenhuollon työssä voidaan perustella monesta eri näkökulmasta, ainakin esim. asiakkaan, työntekijän, sosiaali- ja terveystalvelujärjestelmän, yleisen työelämän kehityksen ja osaamisvaatimusten tai lainsäädännön näkökulmista. Näiden kautta saa perustelunsa myös moniammatillisen yhteistyön tutkimisen tärkeys. (Helin, 2016, s. 6.)

2.3 Sairaanhoitajan työnkuva

Sairaanhoitajaksi määritellään hoitotyön asiantuntija, jonka tehtävä yhteiskunnassa on potilaiden hoitaminen. Sairaanhoitajan tutkinto on Suomessa ammattikorkeakoulututkinto, joka on laajuudeltaan 210 opintopistettä ja kestää 3,5 vuotta. Sairaanhoitaja tukee työssään yksilöitä, perheitä ja yhteisöjä määrittämään, saavuttamaan ja ylläpitämään terveyttä muuttuvissa olosuhteissa ja eri toimintaympäristöissä. Sairaanhoitajat työskentelevät perusterveydenhuollossa, sosiaalihuollossa, erikoissairaanhoidossa sekä yksityisen ja kolmannen sektorin alueilla. Työtehtäviin sairaanhoitajalla kuuluu terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen ja ylläpitäminen. Työote on sairauksia ehkäisevää, parantavaa sekä kuntouttavaa. Sairaanhoitaja tukee eri elämänavaiheissa olevien ihmisten ja yhteisöjen voimavaroja. (Opetusministeriö, 2006)

Sairaanhoitaja käyttää näyttöön perustuvassa hoitotyössä hyväksi ammatillista asiantuntemustaan, potilaan tarpeisiin ja kokemuksiin perustuvaa tietoa sekä hoitosuosituksia ja tutkimustietoa. Ammatillisessa päätöksenteossa sairaanhoitaja käyttää monitieteistä tietoperustaa. Sairaanhoitajan toimintaa ohjaavat eettiset periaatteet, hoitotyön arvot, säädökset ja ohjeet. Ammatillisen toiminnan lähtökohdaksi on kulloinkin voimassa oleva lainsäädäntö ja Suomen terveystieteelliset linjaukset. (Opetusministeriö, 2006)

Sairaanhoitajan työssä moniammatillisuus korostuu, sillä työn edellytyksenä on yhteistyö asiakkaan tai potilaiden ja heidän läheistensä kanssa, kollegojen sekä moniammatillisten tiimien kanssa, joissa sairaanhoitaja toimii hoitotyön asiantuntijana sekä konsultoi muiden ammattiryhmien asiantuntijoita (Katajamäki, 2010, s. 21). Sairaanhoitajat kohtaavat työssään jatkuvasti tilanteita, joissa heidän on pakko tehdä eettisesti oikeita, perusteltuja päätöksiä ja toimia ammattimaisesti niiden päätöksien pohjalta. Tämä vaatii ongelmanratkaisutaitoa sekä reflektointia. (Sandvik, 2015, s. 10.)

2.4 Moniammatillisuus sairaanhoitajan työssä

Sosiaali- ja terveysalan yleisiin taitoihin luetaan tiimityö-, ongelmanratkaisu-, vuorovaikutus-, kommunikointi- ja sosiaaliset taidot sekä aktiivisuus kehittää omaa ja yhteisön toimintaa (Katajamäki, 2010, s. 37). Terveystieteiden toiminnan kehittämisen yhtenä keskeisenä keinona nähdään yhteistyön lisääminen eri ammattiryhmien välillä. Perusterveydenhuollossa ammattiryhmien välisen yhteistyön kehittämisen keskiössä ovat olleet moniammatilliset tiimit, joiden avulla lääkäreiden, sairaanhoitajien ja terveyskeskusavustajien välistä työnjakoa on pyritty selventämään ja yhteistyötä syventämään. Tarvetta yhteistyölle ovat lisänneet nopeasti uusiutuva tieto, pyrkimys potilaiden kokonaisvaltaiseen hoitoon sekä asiantuntijuuden erikoistuminen ja siitä johtuva eri alojen entistä suurempi riippuvuus toisistaan. 2000-luvulla vastaanottotoiminnassa on moniammatillisen yhteistyön muotona vahvistunut hoitajan ja lääkärin työparityöskentely. Sairaanhoitajien roo-

lia lääkärin aloittaman hoidon ohjaamisessa potilaille korostetaan entistä enemmän. Myös tiimityö moniammatillisen yhteistyön muotona on lisääntynyt merkittävästi. (Sulkakoski, 2016, s. 10–11.)

Sairaanhoitajan, ja muiden sosiaali- ja terveystieteiden ammattilaisten työssä tarvitaan yhteistyötä ja yhteydenpitoa monella tasolla ja monella tavalla. Asiakkaalla/potilaalla voi olla monia sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden hoito- ja palvelusuunnitelmia, joihin on määritelty palvelujen järjestäminen ja tavoitteet. Eri alojen ammattilaiset eivät usein tiedä toisten organisaatioiden suunnitelmia eikä asiakas itse muista kertoa tai ottaa puheeksi niitä. Hoito- ja palvelusuunnitelmien ollessa moniammatillisesti tehtyjä voidaan luoda yhteisesti määriteltyjä tavoitteita ja suunnitelmia, jotka myös osoittavat monialaisten ammattilaisten yhteistyön vuorovaikutuksen tasoa. (Kumpulainen, 2020, s. 23.) Lisääntymässä oleva moniammatillinen toiminta edellyttää oman erikoisasiantuntijuuden lisäksi yhteistyöasiantuntijuutta, organisaatio-osaamista, ongelmanratkaisutaitoja, lähiammattien ymmärrystä sekä projektityön ja laadunhallinnan taitoja (Katajamäki, 2010, s. 21).

2.5 Moniammatillisuus osana sairaanhoitajan opintoja

Ammattikorkeakouluissa erikoistuneet tieteenalat kohtaavat, ovat vuorovaikutuksessa ja yhteistyössä ja pyrkivät etsimään yhdistäviä näkökulmia. Ammattikorkeakoulut pyrkivät vastaamaan moni- ja poikkitieteellisyydellä kehittämisen tarpeeseen, joka on alusta asti ollut ammattikorkeakoulujen ideana. Monialaisuus ja monitieteisyys konkretisoituvat ammattikorkeakoulussa kykynä suoriutua moniammatillisessa yhteisössä. Nykyisessä oppimisyhteiskunnassa tarvitaan entistä enemmän yhteistoiminnallisuutta ja jaettua osaamista eri alan asiantuntijoiden kesken. Tämän vuoksi pelkästään yksilöiden osaamisen turvin ei saavuteta organisaatioissa huippumenestystä, ja siksi edellytetään yhdessä tekemistä eli tiimityötä. Moniammatilliseen asiantuntijuuteen kuuluvat yhteistyövalmiudet ja eri asiantuntijoiden muodostamat asiantuntijatiedon verkostot. (Katajamäki 2010, s. 25–26.)

Sosiaali- ja terveydenhuollon osaaminen ja toimintakulttuuri uudistuvat koko ajan, jonka vuoksi opintojen aikana harjaannutaan monin eri tavoin tulevaan työkuultuuriin. Terveydenhuollon osaaminen perustuu jatkuvasti uusiutuvaan, laaja-alaiseen, monitieteiseen tiedeperustaan ja käytännölliseen osaamiseen sekä vuorovaikutus- että sosiaalisiin taitoihin. Oman erityisalan asiantuntemuksen tulee perustua laaja-alaisesti sekä sosiaali- ja terveysalan toiminnan yhteisiin lähtökohtiin. Asiantuntijuuden tulee perustua terveydenhuollossa yleisesti hyväksytyihin arvoihin, näkemyksiin ja toimintamalleihin tulevasta yhteiskunnasta, työelämästä sekä ympäristön ja kulttuurin merkityksestä. Toiminnassa pyritään ottamaan huomioon myös yhteiskunnan muiden sektoreiden arvot ja arvostukset. Toiminnan edellytyksenä on motivaatio jatkuvaa oman työnsä ja itsensä kehittämiseen. (Katajamäki, 2010, s. 21.)

Sosiaali- ja terveysalan koulutuksia ohjaavia arvoja ovat ihmisarvo, terveys, vastuullisuus, tasa-arvoisuus ja vapaus. Koulutusta ohjaavia periaatteita ovat ihmislähtöisyys, yhdenvertaisuus, osallisuus, rohkeus, kumppanuus, tutkiva ja kehittävä työote, joustavuus, tuloksellisuus ja vaikuttavuus. (Katajamäki, 2010, s. 21.) Moniammatillisuuden oppimisessa lähtökohtana on yhteisöllisyys, jota voi tarkastella sosiaalisen konstruktivismiin viitekehyksestä. Oppija nähdään itsenäiseksi, rationaaliseksi yksilöksi, joka on aktiivisessa vuorovaikutuksessa yhteisön kanssa. (Katajamäki, 2010, s. 53.)

Yhteisöllisyys liitetään vuorovaikutukseen ja yhteisöllistä oppimista kuvataan eri käsitteillä esimerkiksi vertaisoppimisena, laajempaan toimintakulttuuriin liittyvänä yhteisöllisenä oppimisena, kollektiivisena oppimisena ja koordinoituna oppimisena. Yksilön oman tiedonrakentamisprosessin rinnalla korostuu sosiaalinen ja fyysinen ympäristö. Yhteisöllisessä oppimismallissa uutta tietoa, jaettuja merkityksiä ja yhteistä ymmärrystä rakennetaan vuorovaikutuksessa toisten kanssa. Siinä sitoudutaan samalla yhteisiin tavoitteisiin, tuloksiin sekä toiminnan arviointiin. (Katajamäki, 2010, s. 56.) Koulutuksessa annetaan mahdollisuus oppia yhteistyössä tarvittavia taitoja, kun yhteisöllisen oppimisen avulla saadaan ammatilalle tyypilliset tiedot ja valmiudet, informaation käsittelyn taidot, elinikäisen oppimisen taidot, sekä yhteisöllisyyden pätevyudet (Katajamäki, 2010, s. 58).

Moniammatillisuuden oppimista tuetaan sosiaali- ja terveysalan ammattikorkeakouluissa työelämän ja oppilaitoksen välisissä vuorovaikutustilanteissa, joissa käytännön työ on perusteltavissa teorialla. Oppiminen on luonteeltaan sosiaalista ja kontekstuaalista, jolloin oppilaitoksen tulee taata verkostomainen toiminta. Verkostoiksi määritellään alueen koulujen, saman alan oppilaitosten, opettajakollegojen, opiskelijoiden, työelämän ja kansainväliset verkostot. Verkostoituminen mahdollistaa muiden osaamisen hyödyntämisen sekä oman ammatillisen profiloitumisen, jolloin se tukee moniammatillista toimintaa. (Katajamäki, 2010, s. 60.)

2.6 Sairaanhoidajan työhön sisältyvä tiimityö

Tiimi-käsitettä on käytetty ja käytetään hyvin monenlaisista työryhmistä ja yhteistyön muodostelmista. Tiimi on moniammatillisen yhteistyön ydinkäsite, ja sitä käytetään sosiaali- ja terveysalalla yleisesti samamerkityksisesti moniammatillisen yhteistyön kanssa. Toimiva tiimityö luo pohjaa onnistuneelle hoidolle, ja täten tukee moniammatillista toimintaa. (Isoherranen, 2012, s. 31.) Nykypäivän sosiaali- ja terveysalan organisaatiot turvautuvat tiimityöhön yhä enemmän, sillä jokaisen asiantuntijan tiedon hyödyntäminen tukee hyvien hoitotulosten saavuttamista (Katajamäki, 2010, s. 53). Moniammatillisen tiimityön kehittäminen on katsottu tärkeäksi nimenomaan työhyvinvoinnin lisäämisen näkökulmasta (Helin, 2016, s. 7).

Tiimin jäsenet työskentelevät yhdessä ratkaistakseen potilaan ongelmia, jotka ovat liian vaikeita ratkaista vain yhden tieteen näkökulmasta tai vain erillisesti työskennellen (Isoherranen, 2012, s. 22). Tuottaakseen hoitoa mahdollisimman tehokkaasti tiimit luovat sekä muodolliset ja epämuodolliset rakenteet mahdollistaen ongelmien ratkaisun. Tiimin jäsenet määrittelevät yhteiset tavoitteet ja työskentelevät keskinäisessä riippuvuudessa. He oppivat hyväksymään ja hyödyntämään tieteen välisiä eroja, myös eroja vallassa ja roolien päällekkäisyyksiä. He hyödyntävät erilaisuuksia ja vastakkainasetteluja yhteistyössään. Päästäkseen tähän he jakavat johtajuutta tiimissä, joka vaihtelee käsiteltävän ongelman mukaan. Tiimityötä arvioidaan ja kehitetään jatkuvasti yhdessä. (Isoherranen, 2012, s. 22.)

Yhteistyö on vahvasti yksilötoimijoihin sekä heidän piirteisiinsä ja toimintaansa kiinnittynyt ilmiö, koska yhteistyötä ei edes olisi ilman keskenään tekemisissä olevia yksilöitä. Moniammatillinen yhteistyö edellyttää eri toimijoiden roolien selkeyttä, heidän osallistumisestaan yhteiseen päätöksentekoon ja vastuunottoa. Moniammatillisen työn edellytyksenä ovat toimijoiden välinen avoin kommunikaatio ja vuorovaikutus sekä jämäkkyys tuoda esiin omaa näkemystä ja asiantuntijuutta. (Helin, 2016, s. 26.)

2.7 Onnistuneen tiimityön edellyttämät vuorovaikutustaidot

Hyvän yhteistyön edellytyksenä on avoin kommunikaatio ryhmän sisällä. Avoimeen keskustelukulttuuriin kuuluu kyky pystyä avoimesti käsittelemään myös yhteisössä ilmeneviä ristiriitoja ja ongelmia sekä hallitsemaan yhteisössä nousevia tunteita. Avoimen keskustelun tärkeä positiivinen merkitys yhteistyön toteutumisen kannalta on myös se, että sen avulla saadaan täydennettyä yhteistyötä edistäviä ja toteuttavia virallisia rakenteita. Avoimen vuoropuhelun nähdään tuovan ryhmään yhteisöllisyyden ja yhteenkuuluvuuden tunnetta. (Helin, 2016, s. 27–28.) Työntekijän yhteistyöosaaminen kytkeytyy vahvasti onnistuneeseen tiimityöhön. Yhteistyöosaaminen edellyttää mm. sosiaalisia taitoja, kuten kommunikaatio- ja vuorovaikutustaitoja. (Helin, 2016, s. 26.) Myös jakaminen, keskinäinen riippuvuus, kumppanuus ja valta kuuluvat yhteistyön keskeisiin käsitteisiin (Markkola, 2013, s. 25).

Jotta ryhmän keskeinen yhteistyö toimisi on löydettävä sopivat vuorovaikutuskäytännöt, joiden avulla luodaan riittävästi vuorovaikutusta. Positiivinen asenne edistää ryhmätyön sujuvuutta ja kerääntyy ryhmätyöhön positiivisesti suhtautuvien yksilöiden myötä myös ryhmän piirteeksi. Yhteisössä innostus näkyy ja tuntuu kollektiivisena innostumisena ja positiivisena yhteistyöhön suuntautumisena. Hyvin toimivassa ryhmässä edellytetään kollektiivista vastuunottoa ryhmän toiminnasta. Tämä merkitsee sitä, että kun yhteistyötä tekevä ryhmä on asettanut yhteisen tavoitteen, ottavat kaikki ryhmän jäsenet kollektiivisen vastuun tavoitteen

toteuttamisesta. (Helin, 2016, s. 27–28.) Moniammatillisen tiimin jäsenten huolehtiessaan kukin omasta suoriutumisestaan tiimityön prosessissa, tiimin jäsenten odotetaan selviävän myös kilpailevassa asetelmassa, jossa terveydenhuollon eri ammattilaiset ovat. Tiimissä jäsenten täytyy luoda tasapaino tiimin ja ammattinsa välille. (Markkola, 2013, s. 25.)

3 OPINNÄYTETYÖN TARKOITUS, TAVOITTEET SEKÄ TUTKIMUSKYSYMYKSET

Opinnäytetyömme tarkoituksena on osallistua uusien syksyllä 2022 Diakissa aloittaneiden sairaanhoitajaopiskelijoiden luennolle. Luennolla tulemme puhumaan tiimityön ja vuorovaikutustaitojen merkityksestä opinnäytetyömme tutkimusta hyödyntäen. Tunnin kestävän luennon on määrä toteutua 5.10.2022 Diakin Kalasataman kampuksella. Produktioitamme tukemaan koostamme diasarjan tiimityöstä ja vuorovaikutustaidoista. Käytämme kirjallisuuskatsausta tutkimusmenetelmänämme, jotta saamme koottua riittävästi sopivaa aineistoa oppituntia varten. Kirjallisuuskatsauksemme tavoitteena on selvittää, miten moniammatillinen yhteistyö näyttäytyy sairaanhoitajan työssä ja mitä se sairaanhoitajalta edellyttää. Kirjallisuuskatsauksen avulla tarkastelemme aiheesta löytyvää tutkimustietoa ja vastaamme asettamiimme tutkimuskysymyksiin. Tutkimuskysymyksiä kirjallisuuskatsauksessamme on kaksi;

Millaista moniammatillista yhteistyötä sairaanhoitaja tekee?

Mitä moniammatillinen yhteistyö edellyttää sairaanhoitajalta?

Opinnäytetyömme yhteistyökumppanina toimii koulumme Diakonia-ammattikorkeakoulun hallinnoima OHJY- Ohjauksella hyvinvointia- Hanke. OHJY-hankkeen (2021–2023) tavoitteena on edistää korkeakouluopiskelijoiden hyvinvointia ja yhteisöllisyyttä sekä tarjoaa henkilöstölle konkreettisia välineitä opiskelijoiden tuke-

miseen. Hankkeessa on mukana yhteensä 11 toimijaa, ja mukana olevissa kouluissa opiskelee yhteensä 36 200 opiskelijaa. Hanke saa rahoitusta opetus- ja kulttuuriministeriöltä. (Diak. Hankkeet. Ohjauksella hyvinvointia. Tietoa hankkeesta.)

4 TUTKIMUSMENETELMÄ, AINEISTON KERUU- JA KÄSITTELY

4.1 Kuvaileva kirjallisuuskatsaus

Opinnäytetyön tutkimusmenetelmänä käytimme kuvailevaa kirjallisuuskatsausta. Kuvaileva kirjallisuuskatsaus on yksi yleisimmin käytetyistä kirjallisuuskatsauksen perustypeistä. Sitä voi luonnehtia yleiskatsaukseksi ilman tiukkoja ja tarkkoja sääntöjä. Siinä käytetyt aineistot ovat laajoja ja aineiston valintaa eivät rajaa metodiset säännöt. Tutkittava ilmiö pystytään kuitenkin kuvaamaan laaja-alaisesti ja tarvittaessa luokittelemaan tutkittavan ilmiön ominaisuuksia. (Salminen, 2011, s. 6.) Halusimme joustavuutta aineiston valintaan, kuitenkin pystyen keräämään tarpeeksi laajan aineiston moniammatillisuudesta keskittyen sairaanhoitajan ammattiin. Pyrimme kuvaamaan tutkimusaihetamme tarpeeksi laajasti, useasta näkökulmasta jaoteltuina erilaisiin aihekokonaisuuksiin, jotka kaikki kuitenkin rakentuvat moniammatillisuuden käsitteen ympärille sitä tukien. Tutkimuskysymykset ovat kuvailevassa kirjallisuuskatsauksessa väljempiä kuin systemaattisessa katsauksessa tai meta-analyysissä. (Salminen, 2011, s. 6.) Tavoitteenamme oli koota ja arvioida aiheestamme löytävää teoreettista tietoa ja pyrkiä rakentamaan kokonaiskuvaa aiheestamme mahdollisimman luotettavasti ja eettisesti. Tämä on kirjallisuuskatsaukselle ominainen tavoite ja lisäksi kirjallisuuskatsauksella pyritään tunnistamaan ongelmia (Salminen, 2011, s. 3).

Tutkimuksessamme pyrimme kirjallisuuskatsaukselle ominaiseen tapaan kokoaan, jäsentämään ja kuvailemaan aikaisempaa tutkimustietoa moniammatillisesta yhteistyöstä sairaanhoitajana. Luonteeltaan kuvaileva kirjallisuuskatsaus on aineistolähtöistä ja ymmärtämiseen tähtäävää ilmiön kuvausta. Kirjallisuuskatsauksen käyttö edellytti meiltä perehtymistä menetelmään. Tämä on edellytyksenä sille, että voidaan tuottaa luotettavaa tietoa. (Kangasniemi ym. 2013, s. 298.)

Kuvaileva kirjallisuuskatsaus jaetaan neljään eri vaiheeseen. Ensimmäisessä vaiheessa muodostetaan tutkimuskysymykset ja toisessa vaiheessa valitaan tarkasteluun valittava aineisto. Kolmannessa vaiheessa tapahtuu kuvailun rakentaminen. Viimeisessä vaiheessa tarkastellaan tuotettuja tuloksia. Vaikka menetelmä jaetaan erilaisiin vaiheisiin, sen luonteenomainen piirre on, että aiheet etenevät päällekkäin suhteessa toisiinsa. (Kangasniemi ym. 2013, s. 292,294–296.)

4.2 Aineiston valinta

Opinnäytetyömme aineiston valintaa ohjasivat tutkimuskysymyksemme, opinnäytetyömme tavoitteet sekä tarkoitus. Tavoitteena oli löytää mahdollisimman relevantti aineisto niihin vastaamiseksi. Aineistoa valitessamme kiinnitimme huomiota jokaisen tutkimuksen rooliin suhteessa tutkimuskysymyksiimme. Tämä lisää osaltaan tutkimuksemme luotettavuutta. Muodostettuamme tutkimuskysymykset opinnäytetyön tavoitteisiin ja tarkoitukseen pohjautuen, aloitimme aineiston keruun erilaisten sisäänotto- ja poissulkukriteerien perusteella. (Kangasniemi ym. 2013, s. 292,294–296.)

Käsittlemäämme aineistoon valikoitui lopulta 9 lähdettä, joista 8 on suomenkielisiä ja 1 on englanninkielinen. Liitteessä 1. Tietokannat, tiedonhaku ja tulokset on nähtävissä käyttämämme tietokannat, hakusanat, rajaukset, tulokset, otsikon ja tiivistelmän perusteella hyväksytyt ja lopullisesti hyväksytyt artikkelit. Otsikon ja tiivistelmän perusteella hyväksytyistä artikkeleista luettiin tiivistelmä ja otsikko, jonka jälkeen niitä peilattiin tutkimuskysymyksiimme ja asettamiimme sisäänotto-kriteereihin, jonka jälkeen ne joko karsittiin tai valittiin osaksi lopullista aineistoa.

Hakuja toteutettiin kahdesta tietokannasta, Finnasta ja Google Scholarista. Finnasta tehdyssä päähaussa aineistoa haettiin sanoilla ”Moniammatillinen yhteistyö”. Haku tuotti 521 tulosta, joista 19:sta luettiin otsikko ja tiivistelmä. Näistä 19 artikkelista aineistoon valittiin 4 artikkelia. Haku tuotti paljon tuloksia, joten kävimme tulokset silmäillen läpi ja valitsimme osuvimpien aineistojen tiivistelmät luettavaksi. Finnasta teimme myös toisen haun hakusanoilla ”Sairaanhoitajat koulutus”, joka tuotti 182 tulosta. Tuloksista kolme hyväksyttiin otsikon ja tiivistelmän perusteella, mutta vain yksi päätyi lopulliseen aineistoon. Molemmissa Finnasta suoritetuissa hauissa käytimme samoja rajoituksia aineiston valinnalle. Rajauksena oli, että artikkelin täytyy olla verkossa saatavilla, julkaistu ajalla 2010–2022, väitöskirja, pro gradu tai maisterivaiheen työ. Mainittakoon että haussa, josta aineistoon valittiin vain yksi artikkeli, oli tarkoituksena löytää vähintään yksi englanninkielinen aineisto parantamaan opinnäytetyömme luotettavuutta. Google Scholarista tehdystä hausta hakusanoilla ”Moniammatillisuus sairaanhoitaja yhteistyö” tuli yhteensä 14 800 tulosta. Näistä tuloksista katsottiin ensimmäiset 100 tulosta, joista otsikon ja tiivistelmän perusteella hyväksyttiin 32. Näistä 32:sta vain 4 valittiin lopulliseen aineistoon. Haun rajoituksina Google Scholarissa oli vain julkaisuajankohta ja suomen kieli, mistä johtuu tulosten paljous. Valitun aineiston täytyi ajoittua ajalle 2010–2022.

Taulukossa 1. Sisäänotto- ja poissulkukriteerit on nähtävissä aineiston valintaa varten asettamamme rajoitukset, jotka ohjasivat lopullisesti hyväksytyjen aineistojen valintaa. Aineistoon valittavan tutkimuksen tuli olla alle 12 vuotta vanha sijoittuen aikavälille 2010–2022, vastata tutkimuskysymykseemme, saatavilla verkossa, saatavilla maksutta, koko tekstin tuli olla saatavilla sekä tekstin tuli olla joko suomen- tai englanninkielinen.

Taulukko 1. Sisäänotto- ja poissulkukriteerit

SISÄÄNOTTOKRITEERIT	POISSULKUKRITEERIT

Vastaa tutkimuskysymyksiin	Ei vastaa tutkimuskysymyksiin
Alle 12 vuotta vanha (2010–2022)	Yli 12 vuotta vanha (julkaisuvuosi vanhempi kuin 2010)
Verkossa saatavilla	Koko tekstiä ei saatavilla
Koko teksti saatavilla	Saatavilla lisämaksusta
Suomen- tai englanninkielinen tutkimus	Muu kuin suomen- tai englanninkielinen tutkimus
Maksuton aineisto	Tutkimus ei ole verkossa saatavilla

4.3 Aineiston käsittely

Pyrimme valitsemaan aineistoa monipuolisesti, jotta saisimme koottua riittävästi keskeisiä käsitteitä ja alaotsikoita aiheemme moniammatillisen yhteistyön sairaanhoitajana ympärille. Kun aineiston keruu oli valmis, aloitimme aineiston käsittelyn. Tavoitteenamme oli tiivistää valitsemaamme aineistoa, jakaa se pienempiin aihekokonaisuuksiin, jotta saisimme rakennettua keskeiset käsitteet sopimaan aiheemme ympärille. (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka, 2009, s. 94.) Aineistomme käsittelyvaihe oli osaltaan oppinäytetyön eniten aikaa vievin vaihe. Aineiston kuvailussa yhdistimme ja analysoimme valittuja aineistoja kriittisesti. (Kangasniemi ym. 2013, s. 296–297.)

Liitteessä 2. on esitelty käyttämämme aineisto. Taulukossa on nähtävissä jokaisen käyttämämme aineiston julkaisutiedot sisältäen tekijän, tarkoituksen, käytetyn tutkimusmenetelmän sekä keskeiset tulokset. Taulukon funktiona on auttaa lukijaa hahmottamaan, minkä vuoksi valitsimme käyttämämme aineistot oppinäytetyöhömme. Kirjallisuuskatsauksella pyritään hakemaan aineistosta valitun aiheen kannalta merkityksellisiä seikkoja, jotka ryhmitellään niiden sisällön mukaan kokonaisuuksiksi (Kangasniemi ym. 2013, s. 296–297). Aineiston käsittelyssä

pääpaino oli löytää vastauksia tutkimuskysymyksiimme ja kerätä materiaalia produktiotamme varten. Aineiston pohjalta pilkoimme moniammatillisuuden käsitettä erilaisiin alalukuihin, jotta saisimme kuvattua aihettamme mahdollisimman monesta näkökulmasta. Tässä käytimme apuna erilaisia alaotsikoita, jotka kaikki rakentuivat tutkimuskysymystemme ja aiheemme ympärille luoden yhtenäisen ja loogisesti etenevän kokonaisuuden.

Aineiston käsittelyvaiheen aloitimme kirjoittamalla moniammatillisuudesta sosi- aali- ja terveysalalla yleisesti, jonka jälkeen kerroimme seuraavassa alaluvussa sen hyödyistä monesta eri näkökulmasta. Kirjallisuuskatsauksen yläluku ”Sai- raanhoitaja yhteistyössä muiden ammattiryhmien kanssa”, jonka alle rupesimme teoreettista kokonaisuutta rakentamaan, antaa selkeän kuvan kirjallisuuskat- sauksesta kokonaisuutena. Sairaanhoitajan työnkuvaa esittelevä sisältö korreloi- tuu sen jälkeen kirjoitettuun moniammatillisuuteen sairaanhoitajan työssä, josta seuraavaksi oli loogista sijoittaa sairaanhoitajan opintojen moniammatillisuutta käsittelevä osio. Kirjallisuuskatsauksen viimeinen aihekokonaisuus käsittelee tii- mityötä ja vuorovaikutustaitoja. Viimeiset kaksi alalukua toimivat yhtenäisenä ko- konaisuutena yhdistyen samalla aikaisempiin alalukuihin, sillä toimivat tiimityö ja vuorovaikutustaidot ovat edellytyksenä onnistuneelle moniammatilliselle yhteis- työlle. Kirjallisuuskatsauksemme teoreettisen sisällön voi siis aineiston pohjalta jakaa kolmeen aihekokonaisuuteen, moniammatillisuuteen ja sen hyötyihin, sai- raanhoitajan ja sairaanhoitajaopiskelijan moniammatilliseen toimintaan sekä mo- niammatillisen toiminnan edellyttämiin vuorovaikutus- ja tiimityötaitoihin. Erittely on nähtävissä alla olevassa taulukossa.

Taulukko 2. Aineiston erittely

SAIRAANHOITAJA YHTEISTYÖSSÄ MUIDEN AMMATTIRYHMIEN KANSSA		
MONIAMMATILLISUUS JA SEN HYÖDYT	SAIRAANHOITAJAN JA SAIRAANHOITAJAOPISKELIJAN MONIAMMATILLINEN TOIMINTA	MONIAMMATILLISEN TOIMINNAN EDELLYTÄMÄT VUOROVAIKUTUS- JA TIIMITYÖTAIDOT

2.1 Moniammatillisuus sosiaali- ja terveysalalla	2.3 Sairaanhoidajan työnkuva	2.6 Sairaanhoidajan työhön sisältyvä tiimityö
2.2 Moniammatillisen yhteistyön hyödyt	2.4 Moniammatillisuus sairaanhoidajan työssä	2.7 Onnistuneen tiimityön edellyttämät vuorovaikutustaidot
	2.5 Moniammatillisuus osana sairaanhoidajan opintoja	

Opinnäytetyömme produktiota varten valitsemme analysoimastamme aineistosta meidän mielestämme asioita ja aihekokonaisuuksia, jotka nivoutuvat yhteen uusien syksyllä 2022 Diakissa aloittavien sairaanhoitajaopiskelijoiden oppitunnin teemaan, eli sairaanhoidajan tiimityöhön ja sen tärkeyteen. Oppituntia varten koostamme diasarjan tiimityöstä ja vuorovaikutustaidoista kirjallisuuskatsauksen avulla kokoamamme aineiston pohjalta.

5 PRODUKTIO YHTEISTYÖSSÄ OHJY-HANKKEEN KANSSA

5.1 Suunnitelma oppitunnin toteutuksesta

Suunnittelimme oppitunnin tutkimuksemme tulosten pohjalta tiimityöstä ja vuorovaikutuksesta. Oppitunnin oli määrä toteutua 5.10.2022, mitä varten koostimme diaesityksen Powerpoint - sovelluksella. Esityksellemme oli varattu aikaa tunti, joka olisi pitänyt sisältää palautteenannon ja mahdolliset opiskelijoiden kysymykset. Olimme diaesityksen loppuun suunnitelleet palautteenanto osion Padlet-alustalle, jotta jokainen osallistunut opiskelija voisi kirjoittaa nimettömänä palautetta. Oppitunnille osallistuneiden opiskelijoiden määrä olisi myös raportoitu sekä oppitunnin onnistuminen, eli menikö se niin kuin olimme suunnitelleet. Tunti olisi aloitettu esittäytymisellä ja kertomalla mitä aiheita tulemme käsittelemään

Powerpointissa. Esityksessä eteneminen olisi tapahtunut suunnitellusti aihe kerrallaan diojen mukaan. Opiskelijoilta olisi varmistettu, onko heillä mitään kysyttävää ennen kuin vaihdamme seuraavaan aiheeseen. Suunnitelmana oli haastaa opiskelijoita miettimään esityksessämme käsiteltyjä aiheita muun muassa kysymällä heidän kokemuksiaan sairaaloissa ja työpaikoilla tapahtuvasta moniammatillisesta yhteistyöstä. Lisäksi olisimme tiedustelleet, mitä kokemuksia tai ennakkotietoja heillä on tiimityöstä ja vuorovaikutuksesta.

5.2 Johtopäätökset oppitunnin peruuntumisesta

Kävimme osallistumassa ja seuraamassa suunniteltua oppituntia edeltävällä viikolla 29.9.2022 sairaanhoitajaopiskelijaryhmän luentoa, jonka aiheena oli ryhmäytyminen ja erilaiset roolit ryhmän sisällä. Esittäydyimme opiskelijaryhmälle, ja kerroimme mitä aiheita tulisimme 5.10 pitämällämme oppitunnilla käsittelemään. Kannustimme opiskelijoita tulemaan paikalle, ja kuuntelemaan esitystämme. Perustelimme esityksemme tärkeyttä muun muassa siten, että tiimityötä ja vuorovaikutustaitoja käsittelevä luento linkittyisi heidän käynnissä olevaan opintojaksoon ja auttaisi heitä ymmärtämään ryhmäytymisen tärkeyttä osana opintojaan. Kerroimme heille myös, että toimisimme tunnin aikana myös ikään kuin kokemusasiantuntijoina sairaanhoitajan opintoihin liittyen, ja että meiltä voisi kysyä mitä vain opintoihin liittyvää. Opinnäytetyöprosessin alkuvaiheessa osallistuimme alkuvuodesta 2022 aloittaneiden sosiaali- ja terveystieteiden opiskelijoiden orientaatiokurssin etäluennolle kertomaan kokemuksiamme ryhmätöistä ja vuorovaikutustaitojen merkityksestä. Toimimme tällä luennolla ikään kuin ”konkariopiskelijoiden” roolissa. Osallistuminen ei varsinaisesti kuulunut opinnäytetyömme prosessiin, mutta siitä sovittiin yhdessä opinnäytetyömme yhteistyötahon Maarit Heusalan kanssa.

Ikäväksemme huomasimme, että 5.10 yksikään opiskelija ei tullut paikalle kuuntelemaan esitystämme. Oletimme, että olimme mainostaneet esitystämme tarpeeksi motivoituneesti ja innokkaasti aiemmalla viikolla, joten olimme yllättyneitä sekä pettyneitä. Opiskelijaryhmän lukujärjestyksessä oli luennollemme erillinen varaus, joka tosin ei ollut pakollista opetusta. Osallistuminen luennollemme olisi

ollut siis täysin vapaaehtoista. Yhteistyötahomme Maarit Heusalan kanssa kävimme diaesityksemme sisällön läpi, ja sovimme myös yhdessä opinnäytetyötämme ohjaavan opettajan kanssa, että liitämme diaesityksen opinnäytetyömme liitteeksi. Tällöin suunnittelemamme esitysmateriaali ja työstämme tuotettu tulos ei menisi hukkaan, vaikkemme päässeet aivan haluamaamme tavoitteeseen opitunnin pitämisen osalta. Koostamaamme diaesitystä, Liite 3, voi hyödyntää tulevien sosiaali- ja terveysalan opiskelijoiden opetuksessa sellaisella kurssilla, missä moniammatillinen toiminta on aiheena. Diaesityksen sisältö sopii ainakin sairaanhoitajaopiskelijoiden opintoihin, ja toivottavasti auttaa ymmärtämään, miksi koulutukseen sisältyy niin paljon ryhmätyöskentelyä ja kollektiivista oppimista.

5.3 Diaesityksen sisältö

Ensimmäinen asiadia käsittelee moniammatillisuutta sosiaali- ja terveysalalla yleisesti. Kolmannessa diassa meillä olisi ollut opiskelijoille kysymys siitä, mitä hyötyä moniammatillisesta yhteistyöstä on. Seuraavassa diassa on käsitelty vastauksia tähän kysymykseen. Viidennen dian aiheena on moniammatillisuuden oppiminen. Siinä käydään läpi sosiaali- ja terveysalan ammattikorkeakoulujen opintojen linkittymistä moniammatillisuuteen. Kuudennessa ja seitsemännessä diassa jatkamme edelliseen diaan liittyen moniammatillisuuden oppimisen tarkastelua. Dioissa käydään läpi sitä, miksi ammattikorkeakoulujen opinnoissa tavoitteena on moniammatillisen toiminnan opettaminen, ja mitä kaikkea opetetaan. Käymme läpi sosiaali- ja terveysalan koulutusta ohjaavia arvoja sekä koulutusta ohjaavia periaatteita. Kahdeksannessa ja yhdeksännessä diassa kerromme sairaanhoitajan työhön sisältyvästä tiimityöstä. Viimeisessä asiadiassa käymme läpi tiimityön edellyttämiä vuorovaikutustaitoja. Viimeisenä on lähdedia.

6 POHDINTA

6.1 Luotettavuus

Tutkimuksen luotettavuutta ja pätevyyttä, eli toisin sanoen uskottavuutta ja vakuuttavuutta, voidaan parantaa kriittisellä ja arvioivalla työasenteella. Laadullisessa tutkimuksessa arviointi on kokonaisvaltaista kriittistä tarkastelua. Tutkimuksen tekemiseen tulisi asennoitua alusta alkaen uteliaalla, mutta samalla myös terveen skeptisellä mielellä. Tutkimusprosessin elementtejä ja vaiheita harjoitsemalla lisätään luotettavuutta. Kuvaamalla aineiston syntyminen ja empirian hankkimisessa, purkamisessa ja analysoimisessa käytetyt periaatteet mahdollisimman hyvin voidaan lisätä tutkimuksen pätevyyttä ja luotettavuutta. Tutkimusprosessia tarkastellaan valintoineen, ongelmineen ja haasteineen huolellisesti ja dokumentoidaan kriittisesti ne tekijät, jotka ovat vaikuttaneet tutkimuksen kulkuun ja tuloksiin. (Saaranen-Kauppinen, A. & Puusniekka, A. 2006.)

Opinnäytetyömme luotettavuutta lisää kuvauksemme aineistosta ja sen valintaprosessista, jotka molemmat on dokumentoitu taulukkomuotoon. Käyttämämme aineisto valittiin sisäänotto- ja poissulkukriteerien perusteella, jota käsittelevässä taulukossa on nähtävissä tekemämme rajaukset aineiston valinnalle. Käyttämämme aineisto on pyritty kuvaamaan huolellisesti ja sitä käsittelevään taulukoon, jossa on nähtävissä, mikä on valittujen tutkimuksien tarkoitus ja, mitä tuloksia tutkimuksilla on saatu. Valitusta aineistosta haettiin vastauksia tutkimuskykyksiimme, vaikka opinnäytetyömme on produktio. Tutkimuksessamme käytetyt keskeiset käsitteet on yritetty esitellä mahdollisimman selkeästi. Kirjallisuuskatsauksemme tuloksia ei julkaista, sillä olemme käyttäneet kirjallisuuskatsausta vain tutkimusmuotona saadaksemme riittävästi sopivaa aineistoa pitämäämme oppituntia varten. Keskeiset tutkimuksemme tulokset on kirjoitettu tiivistelmään, ja ne löytyvät raporttimme teoreettisesta sisällöstä. Työmme luotettavuutta lisäämään teimme aikarajauksen valitulle aineistolle vuosille 2010–2022, jolloin käyttämämme aineisto oli maksimissaan 12 vuotta vanha. Pyrimme rajaamaan aineistoa selkeästi Pro Gradu-, Väitöskirjavaiheen- sekä maisterivaiheen tutkimuksiin.

Tutkimuksemme luotettavuutta heikentää englanninkielisen aineiston vähyys, vaikkakin tavoitteemme oli löytää aiheestamme pääosin suomalaista tutkimustietoa. Ongelmaksi aineiston hankkimisessa osoittautui nimenomaan sairaanhoitajan työssä tapahtuvasta moniammatillisuudesta löytyneen tiedon vähyys. Aineistoon valitsemissamme tutkimuksissa puhutaan moniammatillisuudesta sosiaali- ja terveysalan työssä, mikä on tietysti sovellettavissa aiheeseemme. Tieteellisten tutkimusartikkelien puute sekä käytettyjen tietokantojen määrä vaikuttavat osaltaan myös negatiivisesti tutkimuksemme luotettavuuteen.

6.2 Eettisyys

Tutkimus- ja kehittämistoiminnan eettisten ratkaisujen tavoitteena on ihmisten kunnioittaminen, tasa-arvoinen vuorovaikutus ja oikeudenmukaisuus. Eettisyys näkyy kriittisenä asenteena vallitsevia käytäntöjä ja tarjottua tietoa kohtaan. Rakentavalla kriittisyydellä luodaan pohjaa hyvien ammattikäytäntöjen kehittämiseksi ja niiden arvioinnille. Tutkimus- ja kehittämissuhteissa eettisyys merkitsee sitä tapaa, jolla työn tekijä ja ohjaaja suhtautuvat työhönsä, ongelmiin ja niihin henkilöihin, joiden kanssa ja joiden elämäntilanteesta tutkimusta ja kehittämistä tehdään. (Diakonia-ammattikorkeakoulu, 2010, s. 12–13.) Eettisyys on ollut opinnäytetyömme teossa läpi prosessin läsnä, sillä olemme pyrkineet muodostamaan tutkimuskysymyksemme ja käsittelemään aineistoa niin sen hankinta- kuin käsittelyvaiheessakin rehellisesti ja kriittisesti eettisyys sekä tieteelliset käytännöt huomioon ottaen. Olemme pyrkineet suhtautumaan koko opinnäytetyöprosessiin mahdollisimman avoimin mielin, sekä hyödyntämään saamaamme palautetta ohjaavilta opettajilta ja kanssaopiskelijoilta kaikissa työmme vaiheissa.

Eettisyys on otettu huomioon myös diaesitystä luodessa. Diaesityksemme sisältö on tutkittua, todistettua ja tieteellistä tietoa, joka on koottu puolueettomasti ja avoimin mielin. Kaikki näkökulmat on pyritty huomioimaan. Jokainen diaesitystä luettava voi muodostaa tarjotun tiedon perusteella oman näkemyksensä aiheesta.

6.3 Ammatillinen kasvu

Käsitteenä moniammatillisuus on moniulotteinen ja mielenkiintoinen. Hoitoalalla käsitteestä puhutaan paljon, ja halusimmekin selvittää, mitä se oikeasti sairaanhoitajan työssä tarkoittaa. Sairaanhoitajan koulutuksessa opetetaan paljon onnistuneeseen moniammatilliseen yhteistyöhön liittyviä ominaisuuksia lähtien toisen ihmisen, potilaan tai kollegan kohtaamisesta. Sairaanhoitajan työnkuva rakentuu hyvin pitkälle tiimityöskentelyn ympärille, joka vaatii monipuolisia vuorovaikutustaitoja. Sekä opetuksessa että käytännön harjoitteluissa opitut vuorovaikutukselliset taidot kuuluvat mielestämme hyvän hoitajan työkalupakkiin, sillä sairaanhoitajan työ on kuitenkin potilaslähtöistä toisen ihmisen tasavertaista kohtaamista ja auttamista.

Tiesimme alusta alkaen, että haluamme tehdä opinnäytetyömme johonkin sellaiseen aiheeseen liittyen, joka hyödyttää myös omaa ammatillista kasvuamme ja saa meidät pohtimaan omaa ammattietiikkaamme. Halusimme löytää käytännönläheisen aiheen moniammatillisuuden ympäriltä. Tätä kautta tutkimisen kohteeksi valikoitui moniammatillinen yhteistyö sairaanhoitajana. Aiheen selvittyä yhteistyötaho OHJY-hanke löytyi varsin helposti, ja ajatus jonkinlaisen produktion tekemisestä tuli ajankohtaiseksi. Halusimme tehdä tämän opinnäytetyön ennen kaikkea itseämme varten tukemaan omaa ammatillista kasvuamme, mutta myös vasta opintojaan aloittaville sairaanhoitajaopiskelijoille. Toimivat tiimityö- ja vuorovaikutustaidot ovat edellytys onnistuneelle ammattirajat rikkovalle potilaslähtöiselle yhteistyölle ammattilaisten kesken. Niiden painoarvoa ei voi korostaa liikaa, joten jo tähän asti aiheesta käytännössä oppimamme ja kirjallisuuskatsauksen avulla tehdyn tutkimuksen avulla hankittu tieto oli mielestämme tärkeää viedä eteenpäin tuleville hoitoalan ammattilaisille produktion kautta.

Oppitunnin peruuntuminen oli mielestämme harmillista, sillä jäi tuntumaan siltä, että opinnäytetyömme tavoitetta ei saatu vietyä loppuun. Tulimme siihen lopputulokseen, että opiskelijat eivät saapuneet kuuntelemaan esitystämme ehkä siksi, koska se ei kuulunut pakolliseen opetukseen. Ehkä olisimme voineet markkinoida itseämme vielä paremmin, mutta tekemämme diaesitys säilyy silti työmme tuloksena huolimatta siitä, ettei asiat menneet ihan suunnitelmamme mukaan.

Opinnäytetyömme on ollut prosessina ajoittain todella raskas ja voimavaroja kulluttava, mutta kuitenkin antoisa. Työtä tehdessä meille itselle on konkretisoitunut tutkimamme aiheen tärkeys. Olemme alkaneet ymmärtämään, miksi sairaanhoitajan koulutukseemme sisältyy niin paljon harjoitteluita ja ryhmätöitä. Tuntuu siltä, että koko opetussuunnitelma tähtää moniammatilliseen työotteeseen, sillä koulutus ei ole ollut pelkkää yksin puurtamista vaan kollektiivista oppimista toisten opiskelijoiden kanssa, oli sitten kyse moduulimallisesta harjoittelusta tai kurssilla tehtävästä ryhmätyöstä. Jälkikäteen opinnäytetyömme aiheen valinta tuntuu osuvalla, sillä sairaanhoitajan työssä ollaan jatkuvasti vuorovaikutuksessa muiden ihmisten kanssa, oli sitten kyse potilaasta, kollegasta tai toisen ammattiryhmän edustajasta.

6.4 Jatkotutkimusehdotukset

Mielestämme moniammatillisuutta olisi hyödyllistä tutkia jatkossakin. Työsämme emme juurikaan käsitelleet sitä, mitä seuraa, jos moniammatillisessa toiminnassa esiintyy haasteita tai jos se puuttuu työstä kokonaan. Ehkä tässä olisi ehdotus jatkotutkimusaiheeksi. Myös sairaanhoitajan roolia osana moniammatillista tiimiä voisi tutkia lisää, mahdollisesti vaikka haastattelun muodossa. Tutkimus voitaisiin toteuttaa siten että sairaalan osastoilla käytäisiin haastattelemassa hoitajia siitä, miten moniammatillinen tiimityö toteutuu heidän työyhteisössään, tai mitä haasteita sen toteutumisessa ilmenee. Tällöin tutkimus olisi työelämälähtöinen, ja koskisi nimenomaan sairaanhoitajia.

LÄHTEET

- Diakonia-ammattikorkeakoulu. (2010). *Kohti tutkivaa ammattikäytäntöä*. Opas Diakonia-ammattikorkeakoulun opinnäytetöitä varten [Opas]. Saatavilla 22.02.2022 https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/303869/C_17_ISBN_9789524930994.pdf?sequence=2&isAllowed=y
- Helin, R. (2016). *Onnistunut moniammatillinen yhteistyö terveystieteiden kirjoituksissa*. [Sosiaalityön pro gradu -tutkielma, Tampereen yliopisto]. <https://urn.fi/URN:NBN:fi:uta-201605271690>
- Isoherranen, K. (2012). *Uhka vai mahdollisuus – moniammatillista yhteistyötä kehittämässä*. [Väitöskirja, Helsingin yliopisto]. https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/37493/isoherranen_vaitoskirja.pdf?sequence=1&isAllowed=y
- Kangasniemi, M., Utriainen, K., Ahonen, S.-M., Pietilä, A.-M., Jääskeläinen, P. & Liikanen, E. (2013). Kuvaileva kirjallisuuskatsaus: eteneminen tutkimuskysymyksestä jäsenettyyn tietoon. *Hoitotiede* 25(4), 292,294–296. <https://www.proquest.com/docview/1469873650/fulltextPDF/DF8070FCBB024BF2PQ/1?accountid=27043>
- Katajamäki, E. (2010). *Moniammatillisuus ja sen oppiminen. Tapaustutkimus ammattikorkeakoulun sosiaali- ja terveystieteiltä*. [Väitöskirja, Tampereen yliopisto]. <https://trepo.tuni.fi/bitstream/handle/10024/66639/978-951-44-81529.pdf?sequence=1>
- Korkeakoulu tukee. (i.a.). *Ohjy- Ohjauksella hyvinvointia-hanke*. Saatavilla 31.3.2022 <https://korkeakoulutukee.fi/tietoa-hankkeesta/>
- Kumpulainen, K. (2020). *Monta hyvää työtä. Kirjallisuuskatsaus moniammatillisesta yhteistyöstä*. [Pro gradu -tutkielma, Tampereen yliopisto]. <https://trepo.tuni.fi/bitstream/handle/10024/123543/Kumpulainen-Kirsi.pdf?sequence=5&isAllowed=y>
- Markkola, K. (2013). *Moniammatillinen, ammattiryhmien välinen ja ammattirajat ylittävä yhteistyö erikoissairaanhoidossa*. [Pro gradu -tutkielma, Tu-

- run yliopisto]. https://www.utupub.fi/bitstream/handle/10024/102057/Gradu_Markkola_2014.pdf?sequence=2&isAllowed=y
- Niemi, P. (2016). *Moniammatillinen yhteistyö terveydenhuollossa. -Strategiana huipputiimit ja mielenrauha*. [Pro gradu – tutkielma, Tampereen yliopisto]. <https://trepo.tuni.fi/bitstream/handle/10024/99207/GRADU-1464969655.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
- Opetusministeriö. (2006). Koulutus- ja tiedepolitiikan osasto. *Ammattikorkeakoulusta terveydenhuoltoon. Koulutuksesta valmistuvien ammatillinen osaaminen, keskeiset opinnot ja vähimmäisopinnot*. Opetusministeriön työryhmämuistioita ja selvityksiä. <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/80112/tr24.pdf>
- Saaranen-Kauppinen, A. & Puusniekka, A. (2006). KvaliMOTV - Menetelmäopetuksen tietovaranto [Verkojulkaisu]. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto [Ylläpitäjä ja tuottaja]. Saatavilla 22.02.2022 https://www.fsd.tuni.fi/menetelmaopetus/kvali/L3_3_3.html
- Saaranen-Kauppinen, A. & Puusniekka, A. (2009). Menetelmäopetuksen tietovaranto KVALIMOTV. *Kvalitatiivisten menetelmien verkko-oppikirja*. Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto. [Tampereen yliopisto]. <https://www.fsd.tuni.fi/tietoarkisto/julkaisut/kvalimotv.pdf>
- Salminen, A. (2011). *Mikä kirjallisuuskatsaus? Johdatus kirjallisuuskatsauksen tyyppeihin ja hallintotieteellisiin sovelluksiin*. (Vaasan yliopiston julkaisu). https://www.uwasa.fi/materiaali/pdf/isbn_978-952-476-349-3.pdf
- Sandvik, A-H. (2015). *Becoming a caring nurse – the heart of the matter in nurse education*. [Väitöskirja, Turun yliopisto]. https://www.doria.fi/bitstream/handle/10024/103830/sandvik_ann.pdf?sequence=2&isAllowed=y
- Sulkakoski, M. (2016). *Lääkkeitä määrävien sairaanhoitajien ja lääkäreiden yhteistyö perusterveydenhuollon vastaanottoinnassa*. [Pro gradu - tutkielma, Jyväskylän yliopisto]. <https://jyx.jyu.fi/bitstream/handle/123456789/50877/URN:NBN:fi:juu-201607213650.pdf?sequence=1>

LIITE 1. Tietokannat, tiedonhaku ja tulokset

TIETOKANTA	HAKUSANAT	RAJAUKSET	TULOKSET	HYVÄKSYTTY OTSIKON JA TIIVISTELMÄN PERUSTEELLA	HYVÄKSYTTY LOPULLISESTI
Google Scholar	“Moniammatillisuus sairaanhoitaja yhteistyö”	Julkaisuvuosi 2010–2022	14 800	32	4
Finna	“Moniammatillinen yhteistyö”	Julkaisuvuosi 2010–2022, Verkossa saatavilla, Väitöskirja, Maisterivaiheentyö, Pro Gradu	521	19	4
Finna	“Sairaanhoitajat koulutus”	Julkaisuvuosi 2010–2022, Verkossa saatavilla, Väitöskirja, Maisterivaiheentyö, Pro Gradu	182	3	1

LIITE 2. Aineiston esittely

TUTKIMUKSEN JULKAISUTIEDOT	TARKOITUS	TUTKIMUSMENETELMÄ	KESKEISET TULOKSET
Becoming a caring nurse – the heart of the matter in nurse education, Ann-Helen Sandvik, 2015, Turun yliopisto	Akateeminen väitöskirja Sairaanhoitajaopiskelijoiden ammatillisen kasvun ymmärtäminen	Hermeneuttinen tutkimus	Ammatillinen kasvu on rajaton.
Onnistunut moniammatillinen yhteistyö terveysosastotyöntekijöiden kirjoituksissa, Riina Helin, 2016, Tampereen yliopisto	Pro Gradu- tutkielma Moniammatillisen yhteistyön tutkiminen ja kehittäminen	Teoriaohjaava sisällönanalyysi	Onnistunut moniammatillinen yhteistyö vahvistaa asiakkaan edun toteutumista.
Moniammatillisuus ja sen oppiminen, Erja Katajamäki, 2010, Tampereen yliopisto	Akateeminen väitöskirja Oppimisprojektin avulla moniammatillinen opetus kehitysvammaisille nuorille	Laadullinen tapaustutkimus	Moniammatillisuuden oppiminen sosiaali- ja terveysalalla ja työelämässä on tärkeää. Oppiminen on myös sekä yksilöllistä että yhteisöllistä.
Uhka vai mahdollisuus – moniammatillista yhteistyötä kehittämässä, Kaarina Isoherranen, 2012, Helsingin yliopisto	Akateeminen väitöskirja Moniammatillisen yhteistyön kehittämisen ilmiöt ja haasteet	Laadullinen tutkimus	Haasteeksi osoittautuivat sovitusti joustavat roolit, vastuukysymysten määrittely, yhteisen tiedon luomisen käytännöt sekä tiimityön ja vuorovaikutustaitojen oppiminen.

<p>MONTA HYVÄÄ TYÖTÄ KIRJALLISUUSKATSAUS MONIAMMATILLISESTA YHTEISTYÖSTÄ, Kirsi Kumpulainen, 2020, Tampereen yliopisto</p>	<p>Pro Gradu- tutkielma</p> <p>Kuvailla sekä heikentävät että vahvistavat tekijät moniammatillisessa yhteistyössä.</p>	<p>Kirjallisuuskatsaus</p>	<p>Moniammatillinen yhteistyö vahvistuu selkeistä rooleista, vuorovaikutuksesta, sitoutuminen ja luottamus on oltava kunnossa. Heikentäviä tekijöitä huono johtaminen, erilaiset arvot, epäselvät roolit, tuen ja tiedon puute.</p>
<p>MONIAMMATILLINEN, AMMATTIRYHMIEN VÄLINEN JA AMMATTIRAJAT YLITTÄVÄ YHTEISTYÖ ERIKOISSAIRAANHOIDOSSA, Kirsi Markkola, 2013, Turun yliopisto</p>	<p>Pro Gradu- tutkielma</p> <p>Kuvata terveydenhuoltoalan eri ammattiryhmien muodostamien tiimien kokemuksia moniammatillisesta yhteistyöstä erikoissairaanhoidossa.</p>	<p>Ryhmähaastattelu</p>	<p>Haastateltavien kokemuksiin perustuvia moniammatillisen yhteistyön, ammattiryhmien välisen yhteistyön ja ammattirajat ylittävän yhteistyön eri muotojen ominaispiirteitä.</p>
<p>MONIAMMATILLINEN YHTEISTYÖ TERVEYDENHUOLLOSSA – STRATEGIANA HUIPPU-TIIMIT JA MIELENRAUHA, Pirjo Niemi, 2016, Tampereen yliopisto</p>	<p>Pro Gradu- tutkielma</p> <p>Tavoitteena on kuvata ja tuottaa uutta ymmärrystä esimiesten moniammatillisuuden ja asiakaslähtöisyyden käsitteistä potilaan mielenrauhan edistäjinä ja heidän näkemyksiään palveluiden tuotteistamisen merkityksestä.</p>	<p>Laadullinen tapaustutkimus</p>	<p>Menestymisen avaimina pidetään laadukasta hoitoa ja laadukasta asiakaskokemusta, joka perustuu asiakastyytyvyyteen.</p>

<p>LÄÄKKEITÄ MÄÄRÄÄVIEN SAIRAANHOITAJIEN JA LÄÄKÄRIEN YHTEISTYÖ PERUSTERVEYDENHUOLLON VASTAANOTTOTOIMINNASSA, Marita Sulka-koski, 2016, Jyväskylän yliopisto</p>	<p>Pro Gradu- tutkielma</p> <p>Lääkkeitä määrävien sairaanhoitajien ja lääkäreiden näkemyksiä heidän välisestään yhteistyöstä perusterveydenhuollon vastaanotto-toiminnassa</p>	<p>Laadullinen sisällönanalyysi</p>	<p>Yhteistyön tekemisen tavat vaihtelivat toimintayksiköissä. Vaihtelua esiintyi mm. sairaanhoitajien työnkuvassa, konsultaatio- ja viestinvälityskäytännöissä sekä koulutus- ja hoitosuunnitelmatyöhön liittyvissä yhteistyökäytännöissä.</p>
<p>SAIRAANHOITAJIEN VÄLILINEN YHTEISTYÖ – KYSELYTUTKIMUS SAIRAANHOITAJILLE SAIRAALASSA, Tuija Ylitörmänen, 2011, Itä-Suomen yliopisto</p>	<p>Pro Gradu- tutkielma</p> <p>Tarkoituksena kuvata sairaalassa työskentelevien sairaanhoitajien välistä yhteistyötä</p>	<p>Kyselytutkimus</p>	<p>Yhteistyö arvioitiin kiitettäväksi, toisten sairaanhoitajien kanssa kommunikointi koettiin helpoksi.</p>

Liite 3. Tiimityö ja vuorovaikutus diaesitys

TIIMITYÖ JA VUOROVAIKUTUS

MAHAD YUSUF & ONNI UOTILA A47SH

OPINNÄYTETYÖN AIHEENA: MONIAMMATILLINEN YHTEISTYÖ
SAIRAAHOITAJANA

MONIAMMATTILISUUS SOSIAALI- JA TERVEYSALALLA

- Moniammatillisessa yhteistyössä sosiaali- ja terveysalalla asiantuntijan asema ja rooli määrittyy joustavasti sekä sovitusti. Asiantuntijoiden roolitukset ja aseman määrittäminen täytyy tehdä tiimityön vaatimusten pohjalta, ammattilaisten osaaminen ja motivaatio huomioiden. (Isoherranen, 2012, s. 115.)
- Mahdollisimman kokonaisvaltaisen kuvan rakentaminen asiakkaan/potilaan tilanteesta on edellytys asiakaslähtöiselle työlle. (Niemi, 2016, s. 48.)
- Sosiaali- ja terveysalalla on jo pitkään vallinnut yksintyöskentelyn kulttuuri, joka on muodostunut ammatillisesta eriytymisestä sekä töiden jakautumisesta. (Helin 2016, s. 11.)

MITÄ HYÖTYÄ
MONIAMMATILLISESTA YHTEISTYÖSTÄ
ON?

MONIAMMATILLISEN YHTEISTYÖN HYÖDYT

- Moniammatillinen yhteistyö hyödyttää eri tavoin yhteistyön eri osapuolia. Osapuoliksi yhteistyössä voidaan määrittää asiakas, yhteistyötä tekevä ammattilainen sekä organisaatio tai palvelun tuottaja.
  - Asiakkaan edun toteutumista esim. nopea kuntoutus/kotiutuminen sairaalasta, lisää potilasturvallisuutta.
  - Organisaatiota hyödyttää potilaiden lyhyemmät hoitajakset, jolloin saadaan nopeammin ja enemmän uusia potilaita hoitoon.
  - Työntekijälle ammatillista kehittymistä ja onnistumisen tunnetta, lisää henkilökunnan moraalialia.
- Onnistunut moniammatillinen yhteistyö kuvautuu asiakasnäkökulmasta tarkasteltaessa asiakkaan edun toteutumista vahvistavana toimintana. Tällöin yhteistyö tuottaa asiakkaalle tavoiteltuja asioita ollen asiakaskeskeistä. Moniammatillisessa yhteistyössä onnistumista voidaan tarkastella myös kahdesta näkökulmasta, joko palvelun tuottajan näkökulmasta tai työntekijän näkökulmasta. (Helin, 2016, s. 77.)

MONIAMMATTILISUUS OSANA OPINTOJA

- Ammattikorkeakouluissa erikoistuneet tieteenalat kohtaavat, ovat vuorovaikutuksessa ja yhteistyössä ja pyrkivät etsimään yhdistäviä näkökulmia.
- Ammattikorkeakoulut pyrkivät vastaamaan moni- ja poikkitieteellisyydellä kehittämisen tarpeeseen, joka on alusta asti ollut ammattikorkeakoulujen ideana.
- Monialaisuus ja monitieteisyys konkretisoituvat ammattikorkeakoulussa kykyä suoriutua moniammatillisessa yhteisössä.
- Nykyisessä oppimisyhteiskunnassa tarvitaan entistä enemmän yhteistoiminnallisuutta ja jaettua osaamista eri alan asiantuntijoiden kesken. Tämän vuoksi pelkästään yksilöiden osaamisen turvin ei saavuteta organisaatioissa huippumenestystä, ja siksi edellytetään yhdessä tekemistä eli tiimityötä. Moniammatilliseen asiantuntijuuteen kuuluvat yhteistyövalmiudet ja eri asiantuntijoiden muodostamat asiantuntijatiedon verkostot. (Katajamäki 2010, s. 25–26.)

MONIAMMATILLISUUDEN OPPIMINEN

- Moniammatillisuuden oppimista tuetaan sosiaali- ja terveysalan ammattikorkeakouluissa työelämän ja oppilaitoksen välisissä vuorovaikutustilanteissa, joissa käytännön työ on perusteltavissa teoriolla. Oppiminen on luonteeltaan sosiaalista ja kontekstuaalista, jolloin oppilaitoksen tulee taata verkostomainen toiminta. Verkostoiksi määritellään alueen koulujen, saman alan oppilaitosten, opettajakollegojen, opiskelijoiden, työelämän ja kansainväliset verkostot. Verkostoituminen mahdollistaa muiden osaamisen hyödyntämisen sekä oman ammatillisen profiloitumisen, jolloin se tukee moniammatillista toimintaa. (Katajamäki, 2010, s. 60.)

MONIAMMATILLISUUDEN OPPIMINEN

- Opinnoissa valmistaudutaan työelämässä odottavaan moniulotteiseen- ja ammatilliseen työkuulttuuriin.
- Terveystenhuollon osaaminen perustuu jatkuvasti uusiutuvaan, laaja-alaiseen, monitieteiseen tiedeperustaan ja käytännölliseen osaamiseen sekä vuorovaikutus- että sosiaalisiin taitoihin, joihin harjaannutaan jo opintojen aikana. (Katajamäki, 2010, s. 21.)
- Sosiaali- ja terveysalan koulutuksia ohjaavia arvoja ovat tasa-arvo, ihmisarvo, terveys, vastuullisuus ja vapaus.
- Koulutusta ohjaavia periaatteita ovat ihmislähtöisyys, yhdenvertaisuus, osallisuus, rohkeus, kumppanuus, tutkiva ja kehittävä työote, joustavuus, tuloksellisuus ja vaikuttavuus. (Katajamäki, 2010, s. 21.)
- Moniammatillisuuden oppimisessa lähtökohtana on yhteisöllisyys, jota voi tarkastella sosiaalisen konstruktivismiin viitekehyksestä. Oppija nähdään itsenäiseksi, rationaaliseksi yksilöksi, joka on aktiivisessa vuorovaikutuksessa yhteisön kanssa. (Katajamäki, 2010, s. 53.)

SAIRAANHOITAJAN TYÖHÖN SISÄLTÄVÄ TIIMITYÖ

- Tiimi-käsitettä on käytetty ja käytetään hyvin monenlaisista työryhmistä ja yhteistyön muodostelmista. Tiimi on moniammatillisen yhteistyön ydinkäsite, ja sitä käytetään sosiaali- ja terveysalalla yleisesti samamerkityksisesti moniammatillisen yhteistyön kanssa.
- Toimiva tiimityö luo pohjaa onnistuneelle hoidolle, ja täten tukee moniammatillista toimintaa. (Isoherranen, 2012, s. 31.)
- Tiimin jäsenet työskentelevät yhdessä ratkaistakseen potilaan ongelmia, jotka ovat liian vaikeita ratkaista vain yhden tieteen näkökulmasta tai vain erillisesti työskennellen.
  - Opitaan hyväksymään ja hyödyntämään tieteiden välisiä eroja sekä roolien päällekkäisyyksiä. (Isoherranen, 2012, s. 22).
- Yhteistyö on vahvasti yksilötoimijoihin sekä heidän piirteisiinsä ja toimintaansa kiinnittynyt ilmiö, koska yhteistyötä ei edes olisi ilman keskenään tekemisissä olevia yksilöitä. (Helin, 2016, s. 26.)

SAIRAANHOITAJAN TYÖHÖN SISÄLTYVÄ TIIMITYÖ

- Tiimissä muodostetaan yhteiset tavoitteet ja työskennellään keskinäisessä riippuvuudessa.
- Tiimityöhön kuuluu olennaisesti myös sen jatkuva yhdessä arviointi ja kehitys. (Isoherranen, 2012, s. 22.)
- Moniammatillisen tiimityön kehittäminen on tärkeää nimenomaan työhyvinvoinnin lisäämisen näkökulmasta. (Helin, 2016, s. 7.)
- Myös jämäkkyys tuoda esiin omaa näkemystä ja asiantuntijuutta on edellytyksenä avoimelle ja toimivalle yhteistyölle. (Helin, 2016, s. 26.)

TIIMITYÖN EDELLYTTÄMÄT VUOROVAIKUTUSTAITOT

- Hyvän yhteistyön edellytykset:
  - Avoin keskustelukulttuuri
    - Tähän kuuluu kyky pystyä avoimesti käsittelemään myös yhteisössä ilmeneviä ristiriitoja ja ongelmia sekä hallitsemaan yhteisössä nousevia tunteita.
  - Vuoropuhelu
    - Luo yhteisöllisyyttä ja yhteenkuuluvuuden tunnetta.
  - Yhteistyö-osaaminen
    - Edellyttää mm. sosiaalisia taitoja, kuten kommunikaatio- ja vuorovaikutustaitoja sekä jakaminen, keskinäinen riippuvuus, kumppanuus ja valta kuuluvat keskeisesti yhteistyö-osaamiseen.
  - Tavoitteiden toteuttaminen
    - Laaditaan yhteiset tavoitteet, joita kohtaan kaikki pyrkivät työskentelemään ja ottamaan yhteisvastuuta. (Helin, 2016.)

LÄHTEET

- Helin, R. (2016). *Onnistunut moniammatillinen yhteistyö terveysosiaalityöntekijöiden kirjoituksissa*. [Sosiaalityön pro gradu -tutkielma, Tampereen yliopisto]. <https://urn.fi/URN:NBN:fi:uta-201605271690>
- Isoherranen, K. (2012). *Uhka vai mahdollisuus – moniammatillista yhteistyötä kehittämässä*. [Väitöskirja, Helsingin yliopisto]. https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/37493/isoherranen_vaitoskirja.pdf?sequence=1&isAllowed=y
- Katajamäki, E. (2010). *Moniammatillisuus ja sen oppiminen. Tapaustutkimus ammattikorkeakoulun sosiaali- ja terveysalalta*. [Väitöskirja, Tampereen yliopisto]. <https://trepo.tuni.fi/bitstream/handle/10024/66639/978-951-44-81529.pdf?sequence=1>
- Niemi, P. (2016). *Moniammatillinen yhteistyö terveydenhuollossa. -Strategiana huipputiimit ja mielenrauha*. [Pro gradu – tutkielma, Tampereen yliopisto]. <https://trepo.tuni.fi/bitstream/handle/10024/99207/GRADU-1464969655.pdf?sequence=1&isAllowed=y>